

Införande av en kommunövergripande samordning av fordonsflottan i Trelleborgs kommun

Projektbeskrivning

Trelleborgs kommun

Projektledare: Anitha Ljung

Biträdande projektledare: Anette Thormeyer-Marra

Styrgrupp: Erik Lidberg (ordförande), Lina Wedin Hansson, Henrik Alkevall

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Projektperiod mars 2018-juni 2019

Införande av en kommunövergripande samordning av fordonsflottan i Trelleborgs kommun

Sammanfattning

Under perioden mars 2018-juni 2019 ska en kommunövergripande samordning av fordonsflottan införas i Trelleborgs kommun. Senast juni 2019 ska en utvärdering av själva införandet återrapporteras till kommunfullmäktige, i enlighet med beslut i november 2017.

Projektet går att koppla till ett flertal befintliga mål – alltifrån FN:s Globala hållbarhetsmål (Nr 7: Hållbar energi för alla), till kommunens strategiska inriktningsmål, hållbarhetspolicy och lokala miljömål. Särskilt viktigt är det att koppla projektet till kommunens beslutade mål att till 2020 bli fossilbränslefri när det gäller el, uppvärmning och transporter.

En intern utredning från 2015 visar att med hjälp av en *Samordnad fordonshantering* kan kostnaderna hållas nere väsentligt. I samma utredning konstateras att andra kommuner och organisationer som infört en *Samordnad fordonshantering* har upptäckt flera andra fördelar. Några exempel från Höörs kommun:

- Rätt kunskap vid fordonsrelaterade upphandlingar
- Fordon kan delas mellan olika förvaltningar/brukare,
- Fordon kan flyttas mellan olika förvaltningar,
- Fordon blir beställda i tid
- Fordon avyttras på ekonomiskt mest fördelaktiga sätt.
- Rätt fordon används till rätt ändamål.
- Bättre kontroll över drivmedelsanvändningen.

Det långsiktiga målet är att alla anställda ska involveras och att samtliga av kommunens leasade och ägda fordon ska hanteras från ett och samma ställe i kommunen i den samordnade fordonshanteringen.

1. Bakgrund

1.1. Beslut om projektet

2015 beslutade Servicenämnden att arbetet med införande av en *Samordnad fordonshantering* skulle inledas.

I november 2017 beslutade kommunfullmäktige att ett omtag ska göras om hela frågan. Servicenämnden fick i uppdrag ”att införa en kommunövergripande samordning av fordonsflottan i enlighet med servicenämndens reglemente att ”ansvara för kommunens bilpool i egen regi”. Kommunfullmäktige beslutade också samtidigt att återrapportering ska göras med utvärdering av införandet till kommunfullmäktige senast i juni 2019. (Dnr KS 2017/1055)

1.2. Koppling till mål

Trelleborgs kommun har tagit beslut om att bli 100 procent fossilbränslefri år 2020 (Dnr KS 2013/286). Införande av en kommunövergripande samordning av

fordonsflottan måste kopplas till detta mål. Hela fordonsflottan måste stegvis bli alltmer fossilbränslefri för att slutligen nå målet 100 procent. Utöver detta mål, har kommunen dessutom flera andra olika mål inom miljö- och hållbarhetsområdet. Införandet av *Samordnad fordonshantering* bidrar till att nå även dessa mål.

Om projektet redan från start tar hänsyn till samtliga dessa mål, minimeras risken för målkonflikter senare under processen.

1.2.1. FN:s Globala hållbarhetsmål

Trelleborgs kommuns Avdelning för hållbar utveckling har kartlagt hur Trelleborgs kommuns styrdokument och hållbarhetsarbete matchar FN:s 17 globala hållbarhetsmål. Den visar att detta arbete i synnerhet är kopplat till mål nr 7: Hållbar energi för alla.

1.2.2. Kommunfullmäktiges strategiska inriktningar och kommunstyrelsens effektmål

I kommunens strategiska inriktningsmål och effektmål återfinns följande formulering:

- Kommunen ska arbeta effektivt för att fler ska resa hållbart.

1.2.3. Hållbarhetspolicy

Trelleborgs kommuns hållbarhetspolicy, antagen 2017 (Dnr KS 2016/781) har fyra målsättningar. Detta projekt kan tydligt kopplas till tre av dessa:

- Kommunens verksamheter ska skapa utvecklande samarbeten med aktörer i sin omvärld, ta vara på bästa teknik och våga pröva nya vägar.
- Alla resurser, såväl naturella, kulturella, humana som ekonomiska, ska användas ansvarsfullt och genomtänkt. Slutna biologiska och tekniska kretslopp prioriteras. Klimathänsyn ska alltid tas och hållbara transportlösningar prioriteras.
- Alla ska ha förutsättningar till hög livskvalitet genom tillgång till natur, kultur, fritidsaktiviteter och professionell kommunal service. Emissioners påverkan på människa eller natur ska kontinuerligt minska.

1.2.4. Lokala miljömål

I kommunens lokala miljömålsdokument Globalt ansvarstagande, antaget 2016, (Dnr HU-2015-9) finns mål för begränsad klimatpåverkan genom minskning av utsläppen av växthusgaser:

- **Utsläpp av fossila växthusgaser.** Trelleborg har som mål att utsläppen ska fortsätta minska i stadig takt för att vara 0 år 2050.
- **Fossilbränslefri kommun 2020.** Trelleborgs kommun ska vara en fossilbränslefri kommun 2020. Detta framgår också av kommunstyrelsen som 2013 beslutat anta utmaningen att vara en fossilbränslefri kommun 2020. Trelleborgs kommuns samtliga egna verksamheter ska arbeta aktivt för att nå målet.
- **Energieffektivisering.** Energieffektivisering ska ingå som en ständigt pågående process i samtliga verksamheter och bolag med sikte på ständiga förbättringar.

1.2.5. Energiplan

Kommunen har arbetat fram ett förslag till Energiplan som är under antagande. (Dnr KS 2018/132). I denna plan finns också målformuleringar kring hållbara transporter såsom effektivt och fossilsnålt resande som projektet kan kopplas till.

1.2.6. Trafikstrategi

Även en Trafikstrategi för Trelleborgs kommun är under antagande (Dnr KS 2018/246). *Samordnad fordonshantering* ligger helt i linje med de två första stegen i den fyrstegsprincip för trafikplanering som beskrivs i dokumentet. Syftet är att hushålla med resurser och minska transportsystemets miljöpåverkan och att i första hand påverka behovet av transporter och i sista hand välja nybyggnad av infrastruktur.

(1. Åtgärder som kan påverka transportbehovet och val av transportsätt 2. Åtgärder som ger effektivare utnyttjande av befintligt vägnät och fordon. 3. Begränsade ombyggnadsåtgärder 4. Nyinvesteringar och större ombyggnadsprojekt)

2. Syfte

Syftet med att införa en samordnad fordonshantering är att skapa en nödvändig överblick och effektiviserad användning av kommunens fordonsflotta och därmed göra vinster vad gäller tid, pengar och miljöpåverkan.

När samordnad fordonshantering väl införts och kommit på plats, kommer vissa fordon att kunna frigöras för att ingå i en bilpool och därmed bli bokningsbara.

Enligt en utredning från 2015, gjord av Mats Linderholm, då chef för Serviceförvaltningen, numera fastighetsstrateg vid kommunledningsförvaltningen, är kommunens hantering av fordon spretig och saknar enhetlighet. Ansvaret för fordonen hanteras av respektive förvaltning eller avdelning. Enhetliga direktiv eller begränsningar gällande vilka fordon som får köpas in saknas. Detta får till följd att olika modeller och bilmärken köps in. Fordonsanvändningen är inte optimal och antalet fordon är sannolikt fler än vad som egentligen behövs.

I samma utredning konstateras att andra kommuner och organisationer som infört en samordnad fordonshantering har upptäckt följande fördelar:

- Genom att arbetsuppgifterna kring fordonshanteringen samlas på ett ställe blir administrationen effektivare.
- Samtliga kostnader synliggörs på ett ställe och därmed ökar medvetenheten om kostnaderna.
- Kärnverksamheterna får mer tid för sina primära arbetsuppgifter när de slipper ta ansvar för bilar och andra fordon.
- Fordonen samutnyttjas bättre och därmed klarar man sig med färre fordon.
- Fordon kan lättare omplaceras mellan verksamheter när behov uppstår.
- Samordning säkerställer att leasing, upphandling och inköp av fordon och kringtjänster sker på ett korrekt och mera kostnadseffektivt sätt.
- Samordning säkerställer att fastställda mål och policies efterlevs.

- Andelen miljövänliga fordon ökar och fordonen används på ett mer miljövänligt sätt.
- Fordonen hanteras varsamt, vårdas, servas och besiktigas på ett sätt så att de kan behålla ett rimligt värde.
- Möjliggör för organisationen att kontinuerligt kompetensutveckla personal i till exempel halkkörning, gastankning osv.

3. Projekt mål

Genom införande av *Samordnad fordonshantering* förväntas följande mätbara mål uppnås:

- 50% av allt drivmedel till fordon som leasas och ägs av kommunen ska vara fossilfritt senast vid utgången av 2018.
- 100% av allt drivmedel till fordon som leasas och ägs av kommunen ska vara fossilfritt senast vid utgången av 2020.
- Alla lätta fordon som är möjliga att leasa ska leasas.
- Fordonsansvariga inom respektive förvaltning ska vara involverade i projektet senast under våren 2019.
- Köpta fordon ska, med vissa undantag, bytas ut efter 12 år.
- Finansieringsmodellen bench markas mot minst en jämförbar kommun/organisation.
- Alla personbilar och lätta lastbilar ska ingå i *Samordnad fordonshantering* inom ett år, som första etapp.
- Även förmånsbilarna ska omfattas av *Samordnad fordonshantering*.
- Långsiktigt mål: Efter att *Samordnad fordonshantering* kommit på plats fullt ut, ska beslut fattas om avskaffande av ersättning för körning med egen bil i tjänsten.

4. Metod

En *Samordnad fordonshantering* ska införas stegvis. Serviceförvaltningens fordon ingår redan, därefter involveras socialförvaltningen med cirka 90 fordon som ett första steg. Därefter involveras tekniska förvaltningen som har cirka 59 fordon.

Med dessa tre förvaltningar har 75 procent av kommunens fordonsflotta involverats. Övriga förvaltningars sammanlagda fordonsinnehav, 25 procent, involveras i det sista steget.

Planen förankras hos styrgruppen och vidare hos KLG = (förvaltningschefer och stab). Därefter påbörjas implementering, först hos nyckelpersoner = fordonsansvariga, utvalda avd-/enhetschefer i berörda förvaltningar och sedan vidare ut i hela organisationen. Efter förankringen hos KLG arrangeras dialogmöten för de fordonsansvariga där projektet presenteras, varefter implementeringen fortsätter ut i verksamheterna.

5. Omfattning

Projektet omfattar alla fordon inom Trelleborgs kommunorganisation. De kommunala bolagen ingår inte.

6. Nuläge

6.1. Fordonsinnehav

Trelleborgs kommuns samlade fordonsflotta består i nuläget av följande fordon (mars 2018):

- 134 personbilar, varav 75 är miljöklassade enligt Transportstyrelsen. Socialförvaltningen står för det enskilt största innehavet med 82 personbilar.
- 113 lätta lastbilar, varav 16 är miljöklassade, 46 ägs av tekniska förvaltningen och 30 av Serviceförvaltningen.
- 23 tunga lastbilar, varav 9 tankas med HVO. Förutom 1 st hos kultur- och fritidsförvaltningen ägs dessa av tekniska förvaltningen och räddningstjänsten.
- 10 skolbussar, varav 2 tankas med biogas, 2 tankas med HVO, ägs av bildningsförvaltningen
- 14 traktorer (tekniska och fritidsförvaltningen)
- 2 bandvagnar
- 10 gräsklippare
- 2 grävmaskiner
- 3 hjullastare
- 2 sopmaskiner
- 6 mopeder
- 154 cyklar, varav 110 ägs av socialförvaltningen och merparten rullar inom hemtjänsten.
- 15 elcyklar.
- (52 släpvagnar för både personbilar och traktor)

	Arb.markn	Bildning	Komm.ljedn	Kultur/Fritid	Räddn.tj	Samh.byggn	Service	Social	Tekniska	Totalt per typ
Personbil	1	6	1	2	8		3	30	8	59
Personbil, miljö	2		4		4	3	5	52	5	75
Lätt lastbil		4		8	6	1	25	8	45	97
Lätt lastbil, miljö		8		1		1	5		1	16
Tung lastbil				1	10				3	14
Tung lastbil, HVO									9	9
Skolbuss		8								8
Skolbuss, biogas		2								2
Traktor				5					9	14
Bandvagn					2					2
Gräsklippare							2		8	10
Hjullastare							1		2	3
Grävmaskin									2	2
Sopmaskin									2	2
Moped									6	6
Totalt per förvaltning	3	28	5	17	30	5	41	90	100	
Elcykel								15		15
Cykel	13	10	3	4	2	2	6	110	4	154

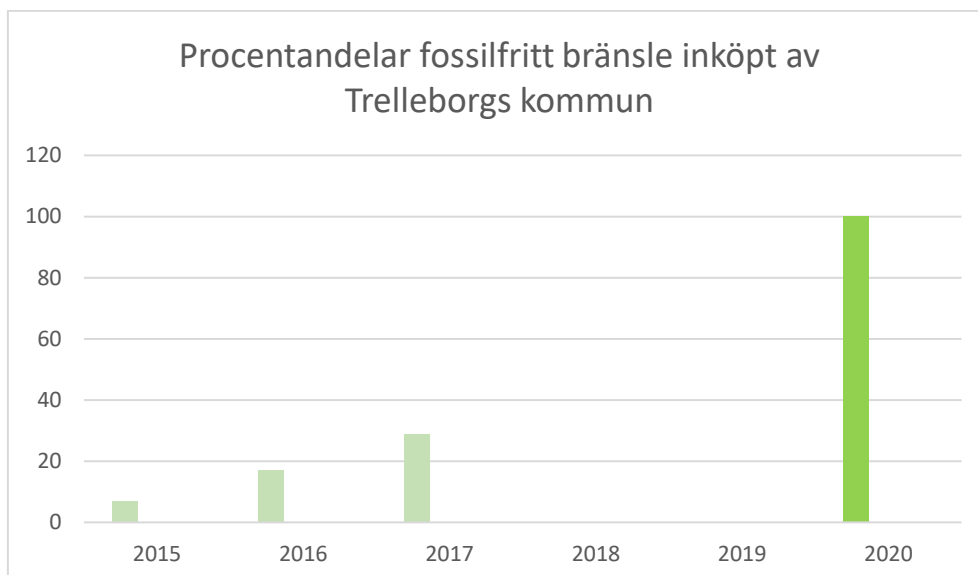
Tabell 1. Trelleborgs kommuns totala fordonsinnehav mars 2018, fördelat på olika förvaltningar.

6.2 Fossilbränslefri fordonsflotta

Kommunen har som mål att vara 100 procent fossilbränslefri till 2020 när det gäller el, uppvärmning och transporter. Den största utmaningen finns inom transportområdet. Det gäller såväl drivmedlet som används i våra leasade och ägda fordon samt hur anställda reser i tjänsten.

Figur 1 visar statistik framtagen i arbetet med projektet ”Fossilbränslefria kommuner i Skåne”. Första året då mätningar gjordes, 2015, var andelen inköpt fossilfritt bränsle till kommunens samlade fordonsflotta 7 procent, 2016 hade det skett en ökning till 17 procent och 2017 var siffran 29 procent.

Vi kan således konstatera att det är en bra bit kvar till målet 100 procent fossilbränslefri fordonsflotta, men att vi är på rätt väg!

Figur 1. Procentandelar inköpt fossilfritt bränsle 2015-2017. Till 2020 är målet hundra procent.

6.2. Drivmedel till ägda/leasade fordon och arbetsmaskiner

HVO 100 och EcoPar A var 2017 de dominerande drivmedlen som kommunens ägda och leasade fordon drevs med. HVO 100 är en fossilfri biodiesel, medan EcoPar A är en syntetisk diesel som i huvudsak består av naturgas och restgaser och är ett fossilt bränsle. Trots detta har det miljöfördelar i form av lägre utsläppsnivåer av exempelvis sot, koldioxid och kvävedioxid. Drivmedlet började användas som ett miljövänligt alternativ i kommunen redan i slutet av 2006.

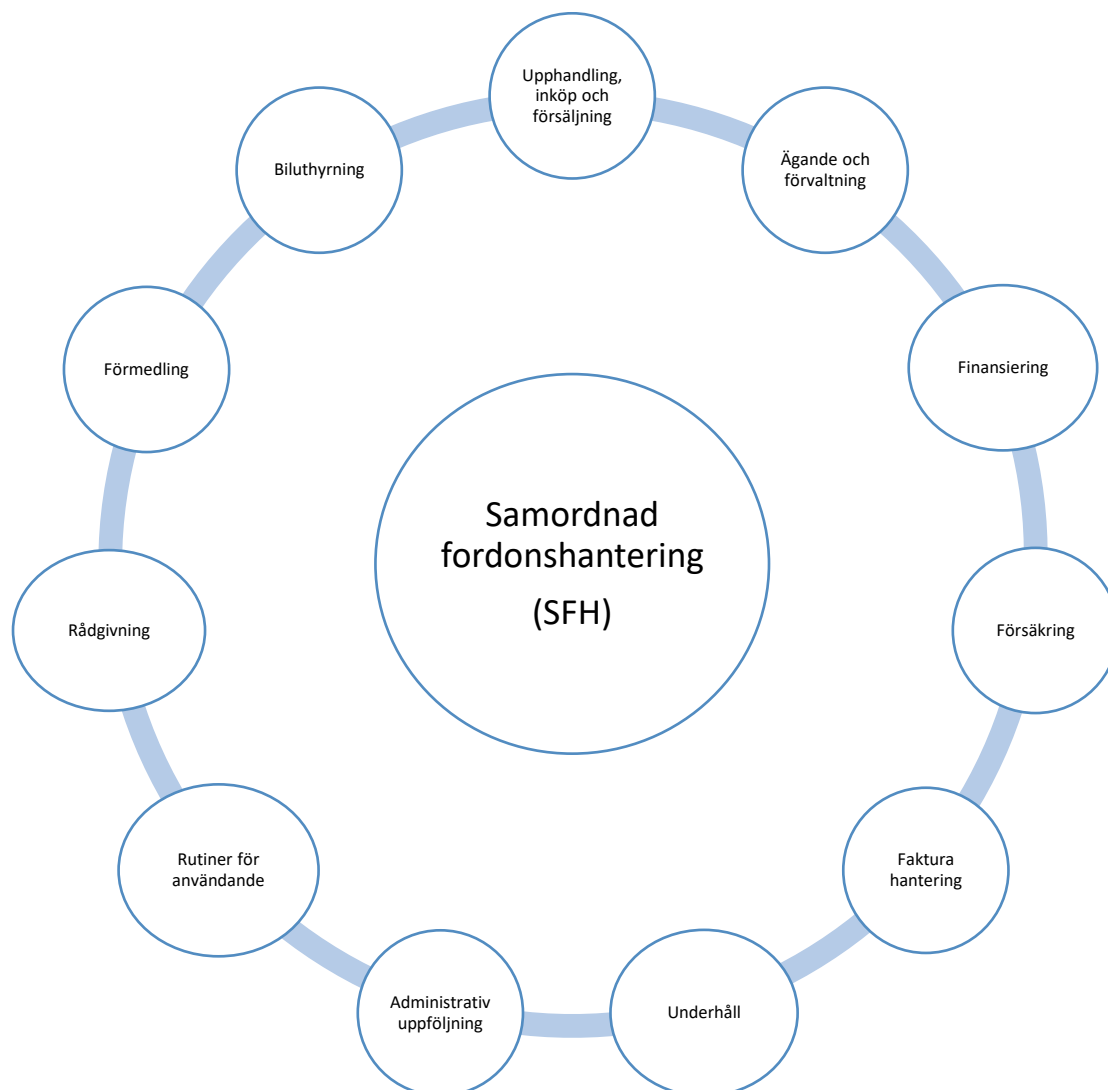
Drivmedel	Volym el. vikt
Bensin [liter]	27 366
Diesel med låginblandning (tex. Circle K miles, Preem ACP Diesel osv.) [liter]	41 471
Circle K miles diesel Bio [liter]	12 220
HVO 100 [liter]	104 828
E85 [liter]	223
Naturgas [kg]	24 485
Biogas [kg]	37 149
El [kWh]	6 805
EcoPar A [liter]	294 127

Tabell 2. Fördelningen av kommunens inköpta drivmedel under 2017.

7. Organisation och tjänsteinnehåll

I en effektiv och optimerad samordnad organisation ägs eller leasas inga fordon av förvaltningarna. All fordonshantering sker från ett och samma ställe enligt nedanstående koncept. Arbetet leds av en Fleet Manager.

Figur 2. Koncept för Samordnad fordonshantering. Cirklarna visar vilka olika funktioner som ingår.

Beskrivning av funktionerna:

Upphandling, avrop/inköp och försäljning

Genom att organisatoriskt samla hela kommunens fordonsflotta på ett enda ställe ökar möjligheten att göra förmånliga inköp via egna upphandlingar. Försäljning sker via auktionsföretag till högsta dagspris eller genom att genomföra en upphandling som även kan garantera ett återköp när avtalstiden löpt ut.

Ägande och förvaltning

SFH förvaltar alla fordon, både ägda och leasade.

Finansiering

SFH finansieras enligt riktlinjer från ekonomichefen. Fleet manager koordinerar ekonomin enhetligt runt leasade objekt, avropar enligt gällande leasingupphandling, med hänsyn till inköpspris, leasingperiod och restvärde.

Försäkring

Genom att samla fordonen på ett ställe säkerställs att skadeanmälan till försäkringsbolaget görs i rätt tid och följs upp på rätt sätt.

Fakturahantering

SFH sköter alla fordonsrelaterade fakturor. Verksamheterna får en enda månatlig samlingsdebitering, som synliggör varje enskilt fordon's alla kostnader. Dokumentflödet minskar och tid frigörs för verksamheterna.

Underhåll

Genom SFH erbjuds underhåll i kommunens verkstad.

Administrativ uppföljning

SFH kan vid behov tillhandahålla olika typer av statistik samt ekonomisk uppföljning för respektive förvaltnings fordonsflotta.

Rutiner för användande

SFH fastställer rutiner och instruktioner, som revideras vid behov, för hur fordonsflottan ska användas.

Rådgivning

SFH går igenom transportbehoven för att hitta den mest optimala lösningen för varje förvaltning/avdelning/enhet.

Förmedling

SFH kan förmedla och flytta runt begagnade fordon utifrån verksamheternas behov.

Biluthyrning

SFH erbjuder långtids- och korttidshyra av olika typer av bilar utifrån verksamheternas behov.

8. Finansieringsmodell

Genom Samordnad fordonshantering kommer på sikt pengar att sparas hos de verksamheter som idag har stora utgifter kopplade till fordon. Serviceförvaltningen får täckning för de eventuella merkostnader som uppstår då förvaltningen övertar ansvaret, antingen

- genom att en administrativ avgift läggs på respektive fordon

eller

- att hela hanteringen finansieras centralt.

9. Omvärldsstöd

Det finns stora fördelar med att samverka med andra kommuner kring frågor som rör fordonshantering. Höörs kommun är en av de tio skånska kommuner som vi samverkar med i projektet Fossilbränslefria kommuner i Skåne. Höörs kommun, har erfarenhet av Samordnad fordonshantering sedan 2001 med goda erfarenheter.

10. Kommunikation

10.1. Målgrupp/Intressenter

Primära målgrupper är alla anställda och beslutsfattare i Trelleborgs kommun.

Sekundära målgrupper är större företag och andra kommuner som vill låta sig inspireras.

10.2. Kommunikationsinsatser

Primära målgrupper:

- Förankringsmöte för KLG i september 2018.
- Dialogmöten med nyckelpersoner/fordonsansvariga i förvaltningarna.
- Nyhetsartikel på Slettnet vid starten.
- Permanent infotext på Slettnet t ex under Service & Stöd
- Avdelningschefer informerar, med stöd av de fordonsansvariga, sina anställda på APT eller motsvarande.

Sekundära målgrupper:

- Spridning av resultat som gott exempel vid seminarier, frukostmöten osv.

11. Genomförandeplan

Projektet startade i mars 2018 och projektplan fastställs av styrgruppen i juni. I september sker förankring i KLG, varefter nyckelpersoner från alla förvaltningar bjuds in till dialogmöten med start i oktober 2018. Interna fordonsregister för ekonomihantering läggs om, varpå konceptet sätts i november. Utvärdering påbörjas i februari 2019. Se **Bilaga 1**.

12. Rapportering & uppföljning

Senast juni 2019 ska en utvärdering av införandet återrapporterats till kommunfullmäktige.

